

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Mihály Noémi Klára pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.Tallósy Frigyes ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Bíróságnál 15.P.22.999/2006. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.065/2009/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 77. és Pfv.3. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. évi február hó 10. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 20.000 (Húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.
A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját, valamint a felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes 1993. március 12-én a T. Önkormányzat tulajdonában és a B.I. bérleményében levő, B., L. tér 6. szám alatti épületben tartózkodott, amikor észlelte, hogy gőz árasztotta el a helyiségeket. Az épület egyik bérelőjével kísérletet tettek arra, hogy a kazán üzemeltetését végző fűtőt megkeressék és a kazán leállítást kérjék, vagy a kazánház kulcsait elkérve oda bejussanak, mert a helyzetet életveszélyesnek tartották. Nem jártak eredménnyel, mert a fűtőt és a kulcsokat sem találták. Ekkor egy ott dolgozó biztonsági őrrrel a felperes a pincébe ment, aki a kazánház vasajtaján levő lakatot kalapáccsal leütötte, de egy lepattanó fémdarab a felperes szemébe vágódott, és emiatt utóbb a jobb szemét el kellett távolítani.

A felperes a keresetében az I.r. és a II.r. alperes egyetemleges kötelezését kérte 10.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és 2002. április 8-tól havi 74.014 forint baleseti járadék megfizetésére.
A bíróság jogerős részítéletével a II.r. alperessel szemben teljesen elutasította a keresetet, az I.r. alperessel szemben pedig a nem vagyoni kártérítés iránti keresetet elévülés okából elutasította, míg a felperesnek az I.r. alperessel szembeni vagyoni kárigénye körében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Indokolásában kifejtette, hogy ha igaz a felperesnek az a tényállítása, miszerint a perbeli épületet a kérdéses időben gőz árasztotta el, és feltehető volt, hogy ezt a kazán meghibásodása okozta, úgy felmerül a kazán üzemeltetőjének a Ptk. 345. §-a (1) bekezdése szerinti kárfelelőssége. Meghagyta az elsőfokú bíróságnak, hogy vizsgálja: 1993. március 12-én fennállott-e a kazán rendellenes működésével összefüggésben rendkívüli helyzet, illetőleg a kazánhoz való bejutást az I.r. alperes folyamatosan biztosította-e, vagy igaz a felperesnek az az előadása, hogy az adott napon sem a fűtő, sem a kazánház kulcsa nem volt fellelhető. Bizonyítandó tehát az, hogy megbízás nélküli ügyvivőként eljárva a felperes beavatkozása helyénvaló volt [Ptk. 485. § (2) bekezdés], illetve, hogy a felperes szemének eltávolításához vezető zöldhályog a perbeli sérüléssel okozati összefüggésben következett-e be.

A bíróság az újabb eljárásban hozott jogerős ítéletével ismét elutasította a keresetet. Tényként megállapította, hogy a felperes szemének sérülése az alperes által üzemeltetett kazánhoz való bejutás érdekében, a lakat leverése során keletkezett, ezért azt vizsgálta, hogy az alperes az ilyen körülmények között bekövetkezett kárért felelős-e. Kifejtette, hogy a kazán üzemeltetése a jellegénél fogva veszélyes üzem. A fokozott veszély elhárítása érdekében tanúsított magatartás során keletkezett kár is a Ptk. 345. §-ának (1) bekezdése szerint térítendő meg. A felperesre a megbízás nélküli ügyvitel szabályai (Ptk. 484. §) alkalmazandók azzal, hogy a Ptk. 485. §-ának (2) bekezdése szerinti feltételek fennállta vizsgálandó. E szerint az életveszély elhárítása végett az életveszélybe került személy, széles körben fenyegető veszély megelőzése, vagy elhárítása érdekében a tulajdonos, vagy más rendelkezésre jogosult személy akarata ellenére is beavatkozhat. Az adott helyszínen azonban objektíve nem álltak fenn azok a körülmények, amelyek a beavatkozást szükségessé tették.

A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok, közöttük dr.F.Á. tanúvallomása alapján nem látta bizonyítotttnak, hogy a pincében, a kazánházhoz közlekedve is észlelhető volt a gőz, ha pedig ott nem volt, akkor megdőlt a felperesnek az az eredeti elképzelése, hogy a gőz csak a kazánházból jöhet. A tanú csak arra emlékezett, hogy a földszinten ömlött a gőz a vészkijárat irányából, a szakértő azonban kizárta annak a lehetőségét, hogy a kazánházból gőz kerülhessen a földszinti helyiségekbe. Ha pedig a pincészintra leérve a kazánháznál nem volt gőz, akkor a kazánház ajtajának a lakat leverésével történt kinyitása már nem indokolható a veszélyhelyzettel. Az adott esetben a beavatkozást a felperes és társai szükségesnek hitték, de az nem bizonyított, hogy alappal feltételezhatték, miszerint a gőzfejlődés a kazán meghibásodásával van okozati összefüggésben. A felperes beavatkozása a Ptk. 485. §-ának (2) bekezdése szerinti feltételek bizonyítottsága hiányában nem volt helyénvaló, és így az alperes kárfelelőssége sem áll fenn.

Az időmúlásból eredő bizonyítási nehézség a felperes mulasztásának a következménye, a szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványa pedig tényre vonatkozott, amelyre a szakértői bizonyítás alkalmatlan. Emiatt azt a bíróság mellőzte.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és a hatályon kívül helyezésével elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő határozattal a keresetének megfelelő döntés meghozatalát kérte, másodlagosan az ügyben eljáró elsőfokú, vagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását. Álláspontja szerint a kártérítés feltételeit bizonyította. A gőz képződése megállapítható volt, ebből pedig rendkívüli helyzetre következtek. A pincében a lakat leveréséig a tényleges helyzetet nem ismerhették, ezért a feltevésük sem dőlhetett meg. A fellépésük szükséges és jogos volt, az alperes kárfelelőssége fennáll.

Álláspontja szerint tévedtek a bíróságok, amikor a gőz jelenléte ellenére a Ptk. 485. §-ának (2) bekezdésében foglalt feltételeket nem állapították meg. Az adott helyzetben ő joggal feltételezhette, hogy veszélyhelyzet áll fenn, amely beavatkozást igényel. Az alperes által üzemeltetett kazán üzemeltetésre már alkalmatlan volt, állandó felügyelet mellett is fokozott figyelmet igényelt volna, de az alperes ezt nem biztosította. A szakértő véleménye csak feltevésekből, bizonytalan tényekből indult ki, tehát arra a bíróság nem alapíthatta volna az ítéletét. Új szakértőt kellett volna kirendelnie, amelyet indítványozott is, a bíróság azonban ennek az indítványának nem adott helyt. Az időmúlás miatti bizonyítási nehézségek pedig nem értékelhetők a terhére, mert a keresetét már 2000. évben megindította.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint a bíróságok a bizonyítékok helyes mérlegelése alapján állapították meg a tényállást, a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs lehetőség.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A rendelkezésre álló bizonyítékokból tényként megállapítható, hogy a felperes és társa a lakat leverésével az alperes által működtetett kazánhoz akart bejutni, ami nem vitásan veszélyes üzem. Az is megállapítható, hogy a felperes szemsérülése az adott helyen és időben, a lakat leverésekor következett be.

A Ptk. 484. §-a szerinti megbízás nélküli ügyvitelnél valamely személy öntevékeny, önkéntes eljárása történik, jogszabályból, vagy

szerződésből származó kötelezettség nélkül, a beavatkozás más helyett, de annak az érdekében történik.

A Ptk. 485. §-ának (1) bekezdéséből következően a más ügyében, jogosultság nélküli beavatkozás akkor helyénvaló, ha megfelel a másik fél érdekének és feltehető akaratának, különösen akkor, ha a beavatkozás őt károsodástól óvja meg. A másik fél, a veszélyes üzemet működtető ha kárt okoz, a Ptk. 345. §-a szerinti objektív felelősséggel tartozik.

A felperesre a megbízás nélküli ügyvitel szabályai az irányadók, az alperesnek pedig veszélyes üzemi felelőssége van, ezért nem tévedett a bíróság, amikor az ügy jogi megítélésénél abból indult ki, hogy a két jogintézmény kapcsolódásáról van szó.

A veszélyes üzemet működtető alperest éppen a fokozott veszélyforrás miatt a károkozás általános tilalmán túl, egy különös, és fokozottan érvényesülő tilalom terheli arra, hogy az üzeme ne okozzon kárt, ha pedig veszélyt teremtett, azt hárítsa el. Az alperesnek ez a kötelezettsége kapcsolódik a felperes megbízás nélküli ügyvitelként való beavatkozásával, amely az általa veszélyesnek ítélt helyzetnek az érdekelt alperes helyetti elhárítására irányult. Lehetséges olyan helyzet, amikor a beavatkozás helyénvaló, az annak során történt károkozásért pedig a veszélyes üzem működtetőjének a Ptk. 345. §-a alapján helyt kell állnia. A beavatkozás helyénvalóságát azonban nem adja meg pusztán az a tény, hogy a Ptk. 485. §-ának (2) bekezdésében foglalt feltételek fennállnak. A beavatkozás bizonyos esetekben a tulajdonos, vagy más rendelkezésre jogosult akarata, sőt tiltakozása ellenére is helyénvaló, az adott esetben azonban nem erről van szó.

A perben azt kellett eldönteni, hogy a veszélyes üzem működtetése során volt-e olyan veszélyes helyzet, amelyet a mások károsodásának megóvása érdekében az üzembentartónak el kellett hárítania. Ha az ilyen helyzet kialakulása megállapítható, és a veszélyes üzem üzembentartója nem járt el, akkor a megbízás nélküli ügyvivőként eljáró külső személy beavatkozása helyénvaló. Ha e körben károsodik, a kárát a másik fél viseli, ha pedig a beavatkozása nem volt helyénvaló, a kárát magának okozta és annak megtérítését a másik féltől nem követelheti.

Helyesen fejtette ki a bíróság jogerős ítéletében, hogy az alperesnek nem volt olyan ügye, amit helyette jogszerű beavatkozással a megbízás nélkül eljáró felperes végzett el. A beavatkozás csak akkor helyénvaló, ha objektíve kialakult veszélyhelyzet megszüntetése végett történt. Az adott helyzet téves, szubjektív megítélése nyilvánvalóan nem alapoz meg helyénvaló beavatkozást, és kártérítési felelősséget a másik fél terhére. Ebben a körben a jogerős ítélet által megállapított tényállás a bizonyítás anyagának a Pp. 206. §-a szerinti mérlegelésén alapult. Abban okszerűtlen következtetések, logikai ellentmondások nem voltak. A szakértői véleménynek a perben bizonyítási értéke alig volt, az egyéb bizonyítékokat - köztük azt

is, hogy a kazán gyakran meghibásodott - a bíróságok értékelték, de ebből beavatkozásra váró helyzet önmagában nem alakult ki, és önmagában a gőz képződése sem ad alapot objektíve a veszély feltételezésére. A másodfokú bíróság a bizonyítás anyagából helyesen következtetett arra, hogy a felperes szükségesnek hitte ugyan a beavatkozást, de nem bizonyította, hogy ténylegesen volt olyan veszélyhelyzet, amit a beavatkozásával el kellett hárítania. A beavatkozás helyénvalósága az objektíve ki nem alakult veszélyhelyzet és nem a Ptk. 485. §-ának (2) bekezdése szerinti feltételek hiánya miatt nem volt megállapítható. Az időmúlásból eredő bizonyítási nehézségek valóban a felperes terhére esnek, mert az igénybejelentés és az igényérvényesítésének késedelme miatt került időhátrányba. A jogerős ítélet által e körben kifejtettek helyesek.

A keresetet elutasító jogerős ítélet tehát nem jogszabálysértő, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

A felperes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 14. §-a alapján az állam viseli. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viseléséről szóló rendelkezés a Pp. 87. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2010. február 10.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő
HM